

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เดิมชื่อวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ได้รับพระราชทานชื่อตามหนังสือที่ รล 0003/16942 ลงวันที่ 15 กันยายน 2531 (ภาคผนวก) เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา ระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา 2529: 2)

โดยเหตุที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาชีพทั้งในระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาการแก่สังคม เมื่อพิจารณาหลักสูตรของสถาบันฯแล้วจะพบว่าค่อนข้างจะมีความหลากหลายในสาขาวิชาชีพ และมีสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร เกษตรศาสตร์ บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ นาฏศิลป์และดุริยางค์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง และครุศาสตร์อุตสาหกรรม ส่วนสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมและศิลปกรรม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในช่วงระยะเวลา 18 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งสถาบันแห่งนี้ มีผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกปีที่จบออกไปทำงานในหลายสาขาอาชีพซึ่งล้วนแต่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และโดยที่สถาบันฯมีสถานศึกษาในสังกัดรวมทั้งสิ้น 12 คณะ และ 31 วิทยาเขต กระจายอยู่ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จึงมีความหลากหลายของหลักสูตร เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นสถาบันฯจึงได้ดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรตลอดมา ดังจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่เน้นให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาและให้มีการนำผลการวิจัย

มาใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และได้มีหน่วยงานในสังกัดสถาบันได้ทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เท่าที่รวบรวมได้ 10 เรื่อง (ดังปรากฏในตารางที่ 19 ในภาคผนวก)ซึ่งเมื่อวิเคราะห์งานวิจัยเหล่านี้ในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการวิจัย พบว่างานวิจัยบางเรื่องใช้รูปแบบการประเมินที่ชัดเจน โดยเป็นงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการประเมินชีพี 3 เรื่อง รูปแบบการประเมินสแตค 1 เรื่อง และเป็นรูปแบบการประเมินที่สร้างขึ้นเอง 2 เรื่อง และงานวิจัยเหล่านี้ได้ให้สารสนเทศที่เป็นไปตามด้านต่างๆของการประเมินตามรูปแบบการประเมินนั้นๆ เป็นต้นว่า ถ้าใช้รูปแบบการประเมินชีพี สารสนเทศที่ได้ก็จะมีในด้านบริบท, ปัจจัยเบื้องต้น, กระบวนการและผลผลิต ถ้าใช้รูปแบบสแตค สารสนเทศที่ได้ก็จะมีในด้านสิ่งนำเข้า ด้านการดำเนินงานตามหลักสูตรและด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่า รูปแบบการประเมินดังกล่าวได้กำหนดอย่างชัดเจนว่าจะทำการประเมินในด้านใดบ้าง และส่งผลให้เกิดข้อจำกัดทำให้งานวิจัยเหล่านี้ไม่สามารถประเมินให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ควรมีในงานวิจัยเพราะเป็นการเลือกรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ส่วนงานวิจัยอื่นที่ไม่ใช้รูปแบบการประเมินที่ชัดเจน โดยเป็นงานวิจัยที่ประเมินโดยการสร้างแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องตามปัญหาในด้านต่างๆของหลักสูตรที่งานวิจัยเหล่านั้นสนใจ สารสนเทศที่ได้ก็มักเป็นไปตามความสนใจของผู้วิจัย และเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ จึงทำให้งานวิจัยเหล่านั้นไม่ได้นำตัวบ่งชี้บางตัวที่ควรมีในงานวิจัยเข้ามาใช้ในรูปแบบเช่น ต้นทุนการศึกษา นอกจากนั้นแม้งานวิจัยบางเรื่องจะใช้รูปแบบการประเมินที่สามารถประเมินข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรค่อนข้างที่จะครอบคลุมเช่นรูปแบบชีพีแต่ผู้วิจัยอาจไม่ได้คาดคิดว่าตัวบ่งชี้บางตัวเช่น การสมัครเข้าเรียน(enrollment) มีความสำคัญต่อการประเมินหลักสูตร จึงมิได้มีการกำหนดไว้ในวิธีการดำเนินการวิจัย

สืบเนื่องจากความหลากหลายของหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของสถาบันฯ และก่อให้เกิดความหลากหลายในการกำหนดตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ดังนั้นจะเห็นว่าจำเป็นต้องมีการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่เป็นระบบสำหรับการบริหารสถาบันฯ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตรของสถาบัน

นั้นผู้ที่มึบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือ ผู้บริหารคณะวิชาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรนั้นๆ รองลงมาก็คือครู อาจารย์ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรนั้นๆ ในการเรียนการสอน ดังนั้นการที่พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สนองความต้องการของผู้บริหารคณะวิชาเป็นลำดับแรกและรองลงมาคือ ครู อาจารย์ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น และเมื่อพิจารณาปรัชญาของการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มุ่งจัดการศึกษาดูการพัฒนาบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติ ความเจนจัดทางวิชาการและคุณสมบัติที่จำเป็นตามลักษณะอาชีพ... ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย... คุณธรรมความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และสังคม และลักษณะของหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพที่ดีที่ค่านึงถึงค่าใช้จ่าย ความเกี่ยวข้องกับชุมชน, รัฐบาล ฯลฯ อันเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสถาบัน ตลอดจนจากการวิเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่ การสำรวจนายจ้างและนักศึกษาทั้งที่กำลังศึกษาอยู่และที่จบการศึกษาไปแล้วและจากการทดสอบทักษะฝีมือการทำงานตามที่นายจ้างต้องการ (การประเมินหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2532:12-13 และ Illinois State Board of Education (ISBE), 1988:2) พบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรน่าจะมีหลายตัวเช่น อัตราการมีงานทำของผู้สำเร็จ การศึกษาจากหลักสูตร(program's placement rate) การสมัครเข้าเรียน(enrollment) ความพอใจของนายจ้าง(employer satisfaction) พฤติกรรมการปฏิบัติของนักศึกษา(student performance) ต้นทุนทางการศึกษาของหลักสูตร(cost containment) และคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน(labor market justification)

เมื่อพิจารณางานวิจัยต่างๆที่แสดงในตารางที่ 19 ในภาคผนวกจะเห็นว่าสารสนเทศที่ได้เมื่อเปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ที่ควรระวังและที่จะพัฒนาขึ้นใหม่นั้นจะพบความไม่สอดคล้องกันดังจะแสดงไว้ในตารางที่ 20 ในภาคผนวก และเมื่อพิจารณางานวิจัยดังกล่าวอย่างลึกซึ้งในด้านวิธีการดำเนินการวิจัยก็จะพบว่างานวิจัยดังกล่าวใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่แตกต่างกันไป ส่วนใหญ่จะให้คำตอบไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการได้ ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 20 ในภาคผนวก ดังนั้นเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรของสถาบัน ซึ่งเน้นเฉพาะทางด้านการศึกษาทางวิชาชีพ และสนองความต้องการในการใช้ประโยชน์ของผู้ใช้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่เป็นระบบ

ในการบริหารสำหรับหลักสูตรด้านวิชาชีพในระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

แนวคิดทฤษฎีในการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร

ในการประเมินหลักสูตร สตีดแมน (Steadman, 1976:56) กล่าวว่า ไม่มีรูปแบบใดของการประเมินที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และฮาร์เลน (Harlen, 1976:29) ก็ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องการเลือกรูปแบบในการประเมินว่ารูปแบบจำนวนมากมาชอนอดีต มักไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับเนื้อหาและเหตุการณ์ที่ต่างจากเวลาที่รูปแบบเหล่านั้นได้รับการพัฒนาขึ้นมา ฉะนั้นกลยุทธ์ที่ผู้ประเมินจะทำได้คือ การศึกษารูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยในการพิจารณาตัดสินและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ที่ต้องการ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาดังนั้น เลวี (Lewy, 1977:10) ได้กล่าวว่า โดยหลักการที่ถูกต้อง ผู้ประเมินหลักสูตรอาจจะใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ มาผสมผสานกันจะดีกว่าการถือเอารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแต่เพียงเดี๋ยวจากการวิเคราะห์สารสนเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ารายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องมีความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการตัดสิน
2. ต้องเป็นรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่สามารถใช้ข้อมูลนี้จุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินงานได้ชัดเจนเพื่อให้โปรแกรมการผลิตประสบความสำเร็จ
3. ควรใช้ข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อความสะดวกในการประเมินเอกสารของหลักสูตร
4. ต้องมีรายละเอียดที่บ่งบอกถึงแนวทางการเก็บข้อมูลที่ชัดเจน
5. ต้องใช้มาตรฐานในการตัดสินที่ชัดเจน
6. ต้องสนองต่อความต้องการในการใช้รายการตัวบ่งชี้การประเมินของผู้ใช้แนวคิดพื้นฐานของการประเมินหลักสูตรนั้นมุ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรและแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องมีการประเมินหลักสูตรที่เข้มแข็ง แต่เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่มากนักขอเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุ และมีส่วนใดที่จะปรับปรุงแก้ไข อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงแก้ไขจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์หรืออย่างมีระบบ มีการเก็บรวบรวม

ข้อมูลและเป็นกิจกรรมที่ควรปฏิบัติต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยจะต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่สำคัญหลายประการที่ควรคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้สำคัญที่ใช้ประเมินหลักสูตรได้อย่างครอบคลุม นอกจากนั้นการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงการสนองต่อระบบการบริหารหลักสูตรและสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรในหน่วยงานที่นำรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าในแต่ละหน่วยงาน ผู้ใช้ผลจากการประเมินจะมีหลายระดับส่งผลให้มีความต้องการสารสนเทศที่ได้จากการประเมินในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ลักษณะของข้อมูลที่ต้องเก็บรวบรวมนั้นต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดระดับของผู้ใช้ผลของการประเมินเพื่อให้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่จะพัฒนาขึ้น ทำให้การใช้รายการตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลแล้ว ผู้ใช้ผลจากการประเมินจะมีระดับต่างกันเป็นต้นว่า ระดับสถาบัน ระดับคณะ ระดับภาควิชา ฯลฯ แต่จากการวิเคราะห์สารสนเทศต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและความเกี่ยวพันในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในสถาบัน งานวิจัยนี้จึงมุ่งดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรในระดับคณะเพราะเล็งเห็นว่า เป็นระดับที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรมากกว่าในระดับอื่นๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร โดยจะดำเนินการทำวิจัยและรวบรวมสารสนเทศโดยกระทำการวัดความต้องการ (Needs Assessment) ของผู้ใช้ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ (primary user) คือ ผู้บริหารคณะวิชาซึ่งเป็นผู้ควบคุมหลักสูตรของคณะวิชานั้นๆ โดยจะใช้เทคนิคการสำรวจความต้องการ (Needs Survey) และการสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะวิชาและการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เมื่อได้คำตอบที่แสดงถึงความต้องการในการใช้ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ของผู้ใช้แล้ว จะนำสารสนเทศที่ได้มาสร้างคำถามในขั้นตอนการใช้เทคนิค EDFR เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ (indicator) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ และใช้เกณฑ์การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ที่ได้ในด้านารได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสม หลังจากนั้นจะนำตัวบ่งชี้ที่ได้มาสร้างรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรดังกล่าวในเบื้องต้นต่อไป ต่อจากนั้นนำรายการตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ในคณะวิชาที่เป็นผู้กำกับดูแลหลักสูตรนั้นๆ โดย

ใช้เครื่องมือต่างๆกัน เป็นต้นว่า การสัมภาษณ์ การสังเกตการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ แล้วนำผลของการประเมินที่ได้จากการทดลองใช้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นว่าจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่

ในส่วนของปรัชญาการประเมินของการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรในเบื้องต้นที่จะสร้างขึ้นในการวิจัยนี้ ข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมินที่สำคัญได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมินนั้นจะเป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation) เพราะนิยามค่าว่าการประเมินว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วกับสิ่งที่ควรจะเป็น (หลักสูตรที่ใช้อยู่กับหลักสูตรที่คาดหวัง) เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (ระดับคณะ) ในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ (หลักสูตรและการดำเนินการตามหลักสูตร) นั้นๆ ส่วนบทบาทของนักประเมินนั้นเป็นเพียงเสนอสารสนเทศจากผู้เกี่ยวข้องรอบด้านที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร (คณะวิชา) ในการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตร สำหรับมาตรการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมินและเกณฑ์การตัดสินใจคุณค่าจะใช้วิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) โดยจะพยายามเสนอวิธีการประเมินที่แสดงถึงการวางแผนดำเนินงานและวิธีดำเนินงานอย่างชัดเจน รัดกุมและเป็นระบบ ใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล พยายามควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการประเมิน ตลอดจนทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนการที่กำหนด และสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยกำหนดองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินพร้อมทั้งการสร้างคู่มือการประเมิน โดยมีกระบวนการพัฒนาดังต่อไปนี้

1.1 สืบค้นความคิดเห็นด้านความต้องการของผู้บริหารคณะวิชาและอาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนำผลการประเมินไปใช้และลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการได้จากการประเมิน

1.2 พัฒนาตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการประเมินในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร

1.3 นำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับมาพัฒนาเป็นรายการตัวบ่งชี้การประเมิน
หลักสูตรดังกล่าว

2. เพื่อประเมินรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยใช้พิจารณาจาก
การได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร
ที่เหมาะสม อันเป็นการเน้นที่การประเมินผลการใช้รายการตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนารายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี
ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. ลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมและแหล่งข้อมูลนั้นมุ่งเน้นไปที่ระดับคณะวิชา
เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้ในระดับคณะ
2. ผู้นำรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ประเมินหลักสูตร
นั้นเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับคณะที่รับผิดชอบหลักสูตรใดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้แก่
คณบดีหรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ความจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ไม่ได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ใช้ผลผลิตจากหลักสูตรที่เป็นนางจ้าง
ทำให้การพัฒนารายการตัวบ่งชี้ด้านผู้ใช้ผลผลิตจากสถาบันอาจขาดความสมบูรณ์เท่าที่ควร

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หมายถึง แผนกำหนดเนื้อหา หลักวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน
ในระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลซึ่งดำเนินการสอนในคณะวิชาซึ่ง
12 คณะ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ
คณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ
คณะคหกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรม คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์
คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง
และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ราชการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี หมายถึง แบบแผนตัวอย่างการดำเนินงาน ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในระบบหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินโดยการใช้คะแนนในตัว บ่งชี้ใดๆที่ใช้ประเมินตามสภาพที่เป็นอยู่จริง โดยมีแนวทางในการประเมิน และ เครื่องมือบันทึกข้อมูลข่าวสารสำหรับประกอบการประเมิน และเมื่อทราบคะแนนของ การประเมินแล้วสามารถนำไปตีความหมายของการประเมินได้ตามคุณภาพด้านที่ใช้ ประเมิน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารการศึกษาดังแต่ระดับหัวหน้าภาควิชา(หรือ เทียบเท่า)และสูงกว่าของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนภาคทฤษฎีหรือนิเทศการฝึกปฏิบัติงานภาคปฏิบัติของ นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชารั้งต้นในหน่วยงานที่ผู้สำเร็จการ ศึกษาปฏิบัติงานอยู่ เช่น ในภาคเอกชน คือ ผู้จัดการบริษัท ห้าง ร้าน โรงงาน ฯลฯ ในภาครัฐ คือ หัวหน้าแผนก หัวหน้ากองหรือเทียบเท่า

สถาบัน หมายถึง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับงานและ หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตร ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการทุกคณะวิชาทั้ง 12 คณะ รวม 14 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญภายในสถาบัน(internal expert)
2. อาจารย์และนักวิชาการซึ่งมีประสบการณ์สูงในการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีทั้งที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญภายในสถาบัน(internal expert)และผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถาบัน (external expert) โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ จำนวน 15 คน คือ

- 2.1 เป็นผู้วุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำระดับปริญญาโทด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหรือด้านหลักสูตรและการสอน และอื่นๆที่เทียบเท่ากัน
- 2.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2.3 เป็นหรือเคยเป็นหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรในระดับคณะวิชาหรือระดับสถาบัน ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

การประเมินตนเอง หมายถึง การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยี ราชมงคลโดยคณะที่รับผิดชอบหลักสูตรใดๆของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. จะทำให้ได้รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรในระบบการบริหารในระดับ ปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่สามารถนำไปประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของตนเองซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของตนเองให้ดีขึ้น
2. ช่วยให้เกิดความกระจำจัดในแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตรระดับ ปริญญาตรีมากขึ้นและเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรในระดับการ ศึกษาต่างๆต่อไป